

Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa

6.Kbf.12/2024/4.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2024. május 31. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A hivatali vesztegetés elfogadásának büntette miatt terhelt volt rendőr őrmester vádlott ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2024. január 19. napján kihirdetett 43.Kb.122/2023/9. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlottat az ellene hivatali vesztegetés elfogadásának büntette (Btk. 294. § (1) bekezdés) miatt emelt vád alól felmenti.

Az eljárás során felmerült 18.600 (tizennyolcezer-hatszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 8 (nyolc) napon belül a Kúriához címzett, de a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsánál benyújtott fellebbezésnek lehet helye.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2024. január 19. napján, előkészítő ülésen meghozott, majd kihirdetett 43.Kb.122/2023/9. számú ítéletével terhelt volt rendőr őrmester vádlottat bűnösnek mondta ki hivatali vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 294. § (1) bekezdés], ezért őt 1 év, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre és 200 napi tétel, napi tételenként 1.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Megállapította, hogy a vádlott a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén legkorábban a büntetés kétharmad részét követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Az így kiszabott összesen 200.000 forint pénzbüntetés megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett, meg nem fizetése esetére pedig rendelkezett annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. Rendelkezett továbbá a lefoglalt bűnjelről, és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 18.600 forint bűnügyi költség megfizetésére.

[2] A kihirdetett ítélettel szemben a jognyilatkozat tételére fenntartott három munkanapi határidőben az ügyész a vádlott terhére a büntetés súlyosítása, a szabadságvesztés tartamának, valamint a pénzbüntetés napi tételszámának felemelése érdekében jelentett be fellebbezést. A vádlott és a védő a kihirdetett ítéletet tudomásul vette.

[3] Az ügyész a fellebbezése írásbeli indokolásában kifejtette, hogy álláspontja szerint tévedett az eljáró bíróság, amikor a szabadságvesztés büntetés kiszabásakor az irányadó középmértéktől

– ami jelen esetben 3 év szabadságvesztés –, illetve a pénzbüntetés kiszabásakor a vádlott javára jelentősen eltért, mert ezt a feltárt enyhítő és súlyosító körülmények száma és súlya nem indokolja. Érvélese szerint az elsőfokon eljáró bíróság a büntetés kiszabásánál irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket a vádlott vonatkozásában feltárta, azonban azokat az ítéletében részben tévesen értékelte, mert nem kellő súllyal vette figyelembe a cselekmény tárgyi súlyát, továbbá azt, hogy a vádlott korrupciós cselekménye annak ellenére jelentős veszélyt jelent a társadalomra, hogy megbízhatósági vizsgálat keretei között került elkövetésre. Nem értett egyet azzal az elsőbírósági állásponttal, hogy nem értékelhető a vádlott terhére súlyosító körülményként a vádlott által elkövetett cselekményhez hasonló korrupciós cselekmények elszaporodott volta. Azt is szükségesnek tartotta megjegyezni, hogy a bíróság tévesen vette figyelembe enyhítő körülményként az időmúlást, mivel a bűncselekmény elkövetésére 2023. március 20-án került sor. A fentiek alapján indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet változtassa meg, a Btk. 79. §-ában írt büntetési célok elérése érdekében a vádlottal szemben szabjon ki végrehajtásban hosszabb tartamú, próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetést, illetve magasabb napi tételszámú pénzbüntetést.

[4] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyésztség a BF.82/2024/3. számú átiratában a katonai ügyész fellebbezését fenntartotta. Kifejtette, hogy az elsőfokú katonai tanács az eljárást a perrendi szabályok maradéktalan betartása mellett folytatta le, hatályon kívül helyezést eredményező abszolút vagy relatív hatályú eljárási szabálysértést nem vétett. A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa terhelt volt rendőr őrmester vádlottat az előkészítő ülés mibenlétéről, a bűnösség előkészítő ülésen történő beismerésének és annak elfogadásának jogkövetkezményeiről megfelelően kioktatta, majd őt az előkészítő ülés jellegére figyelemmel kihallgatta. Rámutatott, hogy a vádlott a bűnösséget beismerő nyilatkozatát az elsőfokú bíróság a Be. 504. § (2) bekezdésében írt feltételek fennállása mellett, törvényesen fogadta el. Álláspontja szerint az irányadó tényállás alapján a vádlott bűnösségére levont elsőbírói következtetés okszerű, a bűncselekmény minősítése az anyagi jogi szabályoknak ugyancsak megfelel. A katonai tanács indokolási kötelezettségének a Be. 562. § (4) bekezdésének megfelelő mértékben eleget tett.

[5] Fenntartva az elsőfokú ügyész fellebbezésben foglaltakat kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság hiányosan tárta fel a bűnösségi körülményeket, és azokat nem a valós súlyuknak megfelelően értékelte, így a vádlottal szemben eltúlzottan enyhe büntetést szabott ki, az elkövetéskor hatályban volt büntetőkódex, a 2012. évi C. törvény rendelkezései szerint. Érvélese szerint a vádlott terhére rótt bűncselekmény elszaporodottságát büntetést emelő tényezőként kell figyelembe venni, mivel statisztikai adatokkal is igazolható, hogy a regisztrált korrupciós bűncselekmények 2011 óta néhány kisebb visszaeséstől eltekintve

folyamatosan emelkedő tendenciát mutatnak, a számuk 2011 óta közel a háromszorosára ugrott. Nem értett egyet azzal, hogy az elsőfokú bíróság a vádlott javára enyhítő körülményként értékelte az időmúlást, mivel a cselekmény elkövetése óta még egy év sem telt el és a büntetési tétel alsó határát el sem érő időmúlás semmilyen enyhítő hatással nem bír. Hangsúlyozta, hogy a korrupciós bűncselekmények elkövetőinek kézre kerítéséhez és felelősségre vonásához alapvető bűnüldözési és társadalmi érdek fűződik. Az ilyen jellegű bűncselekmények elkövetői esetén a speciális prevenció mellett fokozottan kell törekedni az általános megelőzési célok érvényre juttatására is annak érdekében, hogy a büntetés hatékonyabban tartson vissza másokat hasonló jellegű bűncselekmények elkövetésétől. Hivatkozott az ítélkezési gyakorlatra, mely szerint a korrupciós bűncselekmények esetén a törvény szigorát kell alkalmazni (lsd. BH2006.105. sz. döntés indokolása). Mivel a vádlottal szemben kiszabott, a törvényi minimumban megállapított tartamú szabadságvesztés büntetés, illetőleg a pénzbüntetés napi tételszáma nem tükrözi megfelelően a bűncselekmény valós tárgyi súlyát, a vádlott bűnösség fokát és az ügyben feltárható, fentiek szerint pontosított bűnösségi körülményeket, így a kiszabott joghátrány nem felel meg a Btk. 80. § (1) bekezdésében meghatározott büntetéskiszabási elveknek. Indítványozta a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamának, valamint a pénzbüntetés napi tételszámának felemelését. Észrevételezte azt is, hogy a korrupciós bűncselekmény miatt marasztalt vádlott – aki a korrupciós kapcsolat haszonélvezője is volt – a rendfokozatára súlyosan méltatlanná vált, azonban a Btk. 137. §-ában nevesített lefokozás katonai büntetés kiszabására nincs törvényes lehetőség, mivel szolgálati viszonya lemondással szűnt meg. Utalt arra is, hogy az elsőfokú katonai tanács adós maradt azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezzen. A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség álláspontja szerint jelen esetben a terhelt előzetes mentesítésének nincs helye, mivel az állandósult bírói gyakorlat értelmében korrupciós bűncselekmény elkövetője csak kivételesen részesíthető előzetes mentesítésben (BH1985.224. I. pontja).

[6] A leírtak alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsának – helyesen – 43.Kb.122/2023/9. számú ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg, a terheltl volt rendőr őrmester vádlottal szemben kiszabott büntetést a szabadságvesztés büntetés tartamának, valamint a pénzbüntetés napi tételszámának felemelésével súlyosítsa, a jogi indokolást egészítse ki az előzetes mentesítés mellőzésének indokaival, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

[7] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet a Be. 590. § (3) bekezdése alapján bírálta felül. A felülbírálati tehát nem terjedt ki az ítélet megalapozottságára, azt az ítéletben rögzített tényállás alapján végezte el. A Be. 590. § (3) bekezdés a) pontjára figyelemmel hivatalból vizsgálta azonban, hogy nem történt-e a felülbírálat elvégzését kizáró olyan abszolút vagy relatív eljárási szabálysértés, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné. Ilyen eljárási szabálysértést a másodfokú katonai tanács nem észlelt, arra az érdekeltek sem hivatkoztak.

[8] A másodfokú bíróság a Be. 590. § (5) bekezdés b) pontja alapján korlátozott felülbírálat esetén is hivatalból vizsgálja az ítélet bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezését, ha a terheltet fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni. A másodfokú bíróság Be. 598. § (1) bekezdés b) pontja alapján tanácsulésen döntött a vádlott felmentéséről.

[9] A másodfokú bíróság határozatának meghozatalakor az alábbiakban kifejtettek szerint eltért a Kúria Bhar.1.826/2017/7., Bhar.1.857/2017/6., Bhar.1.383/2020/3., Bhar.1.375/2022/5., Bhar.827/2023/6. számú precedens értékű határozataitól.

[10] A Kúria előbbieken megjelölt döntéseiben következetesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy egyetlen megbízhatósági vizsgálat megalapozhatja a vizsgálattal érintett büntetőjogi felelősségét, ha tényállásszerű magatartást tanúsít, amennyiben a megbízhatósági vizsgálat a törvény által megszabott keretek között, az ügyészség által jóváhagyott végrehajtási terv szerint került lefolytatásra.

[11] A Kúria Bhar.I.1.375/2022/5. számú harmadfokú határozatának [66]-[72] bekezdéseiben összefoglalta, hogy mely feltételek teljesülése esetén lehetséges a megbízhatósági vizsgálat alapján a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapítani. Az ítélet [71] bekezdése a következőket rögzíti:

[12] „A Kúria megállapítja azt is, hogy amennyiben a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására jogszerűen került sor, a megbízhatósági vizsgálatban keletkezett bizonyítási eszközök és abból származó bizonyítékok a megbízhatósági vizsgálat során észlelt bűncselekmények miatt indult büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználhatóak. Ebben az esetben a beszerzett bizonyítási eszközök akkor értékelhetőek, ha a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására jogszerűen került sor, a bizonyíték jogszerűen alkalmazott eszközből származó bizonyítási eszközből származik, és az érintett bűncselekmény a megbízhatósági vizsgálat lefolytatása során, azzal összefüggésben került elkövetésre”.

[13] A Kúria 2024 március 5-én kelt Bhar.III.827/2023/6. számú határozatában az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: EJEB) e körben hozott releváns döntéseinek áttekintését követően ([115]-[131] bekezdések) a következő megállapítást tette: „A megbízhatósági vizsgálat megfelelt az EJEB által kidolgozott kritériumoknak, így nem járt a tisztességes eljáráshoz fűződő jogok megsértésével” ([140] bekezdés).

[14] A Kúria álláspontja szerint tehát a megbízhatósági vizsgálat során egy mesterségesen létrehozott élethelyzetben, a hatóság tagjának közreműködésével, vagy éppen kezdeményezésére elkövetett tényállásszerű magatartás tanúsítása büntetőjogi következményeket von maga után, amennyiben az előbb idézett feltételek teljesülnek.

[15] A Kúria Bhar.I.1826/2017. számú ítéletében megállapította továbbá, hogy a megbízhatósági vizsgálat nem tekinthető hatósági provokációnak. Hangsúlyozta, hogy a hatályos törvények alapján a megbízhatósági vizsgálat során a büntetőtörvénykönyvbe ütköző – tehát tényállásszerű – magatartás tanúsításának legális következménye a büntető feljelentés (Bhar.I.1826/2017. [37] bekezdés).

[16] A másodfokú bíróság álláspontja szerint

1) a Kúria precedens értékű határozatainak meghozatala során az Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényből (továbbiakban Rtv.) vezette le, hogy a megbízhatósági vizsgálattal összefüggésben elkövetett bűncselekmény miatt feljelentési kötelezettsége van a egyéb érdekeltnek;

2) a megbízhatósági vizsgálat során eljáró tárgyaló tiszt tevékenységét az Emberi Jogok Európai Bíróság által a fedett nyomozó személyére konkretizált szempontok szerint vette vizsgálat alá, megállapítva, hogy tevékenysége nem tekinthető a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésének, amennyiben azokat az EJEB gyakorlata sem tekinti annak;

3) a Kúria egyik precedens értékű határozatában sem indokolja, hogy miért van társadalomra való veszélyessége a mesterségesen létrehozott élethelyzetben elkövetett bűncselekménynek, amit a hatóság végig ellenőrzése alatt tart és dokumentál. A cselekmény konkrét társadalomra való veszélyességével összefüggésben adekvát indoklást csak a Kúria Bhar.I.520/2017. számú, nem precedens értékű határozat tartalmaz. Eszerint: „A vádlott által elkövetett cselekmény ugyanis mindvégig a hatóságok által ellenőrzöttek, nyomon követhetően zajlott le, a megbízhatósági vizsgálat – az ügyész által előzetesen jóváhagyott – végrehajtási tervének nagyrészt megfelelően. Ezért a Kúria egyetértett az ítéltábla katonai tanácsával abban, hogy a közélet tisztasága, konkrétan a büntetés-végrehajtás és adatkezelés rendje nem sérült. Ezért jelen ügyben a cselekmény objektív társadalomra veszélyessége nem állapítható meg.” A Kúria előbbieken kifejtett álláspontját későbbi határozataiban nem tartotta fenn. Bhar.I.1826/2017. számú precedens értékű határozatában tényként kezeli az elkövetett tényállásszerű cselekmény társadalomra való veszélyességét, azonban indoklása nem tér ki arra, hogy miért változtatott a Bhar.I.520/2017. számú határozatában kifejtett álláspontján. A megbízhatósági vizsgálat során megvalósított cselekmény társadalomra való veszélyességét illetően a Kúria Bhar.I.1826/2017. számú ítéletének [42] bekezdésében írtakat tekinti irányadónak. A Kúria a következő indokát adja a vizsgált cselekmény társadalomra való veszélyességének: „A vádlott által elkövetett cselekmény társadalomra veszélyessége ebbe a sorba illeszkedik: hivatali (szolgálati) beosztását kihasználva azt a látszatot keltette, hogy egy, a média érdeklődésének középpontjába került fogvatartottról bizalmas információkat hajlandó közölni és ezért jogtalan előnyt fogadott el.” A Kúria tehát a cselekmény absztrakt társadalomra való veszélyessége – a cselekmény formális jogellenessége – alapján is lehetőséget lát a megbízhatósági vizsgálat során tetten ért személy büntetőjogi felelősségének a megállapítására.

[17] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a jelen büntetőüggyel összefüggésben a következőket állapította meg:

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa által felülbírált elsőfokú ítélet alapul vett tényállása szerint a egyéb érdekelt1 egyéb1nak hivatásos állományába tartozott terhelt1 volt rendőr őrmester vádlottal szemben a egyéb érdekelt2 a 30310/10/275/2023.Tük. számú határozatával megbízhatósági vizsgálat lefolytatását rendelte el. Ennek keretében 2023. március 12. napján – szolgálati időn kívül – a egyéb érdekelt2 tárgyalótisztje kapcsolatba lépett terhelt1 volt rendőr őrmester vádlottal, aki ekkor másodállásban a egyéb2 körömszalomon dolgozott. A tárgyalótiszt a körömszalom szolgáltatását igénybe véve beszélgetést kezdeményezett terhelt1 volt rendőr őrmester vádlottal, aki beszámolt arról, hogy rendőrként teljesít szolgálatot, valamint a szolgálati feladatairól. A beszélgetés során a tárgyalótiszt előadta terhelt1 volt rendőr őrmester vádlottnak, hogy a társával hostess-ek közvetítésével foglalkozik, mellyel kapcsolatban terhelt1 volt rendőr őrmester vádlott nagy érdeklődést mutatott, a felvetődött hostess munka reményében telefonszámot cseréltek és megbeszélték a következő találkozó időpontját, amelyre – ugyancsak szolgálati időn kívül – 2023. március 16. napján került sor a Budapest, kerületszám1 kerületben lévő egyéb3ben. Az újabb megbeszélés során a tárgyalótiszt felhívta terhelt1 volt rendőr őrmester vádlott figyelmét, hogy a hostess szolgáltatásból mindössze alkalmi bevételre tehet szert, valamint arról is tájékoztatta, hogy az új, illetve a régi hostess szolgáltatást megrendelő ügyfeleiket visszatérően minden esetben

ellenőrzik a hostess lányok biztonsága érdekében. A tárgyalótiszt és terhelt1 volt rendőr őrmester vádlott 2023. március 20. napján 19:50 óra körüli időben – szolgálati időn kívül – ismételten találkoztak a vádlott cím3 alatti tartózkodási helye előtt. A tárgyalótiszt a szolgálati gépjárművében folytatott beszélgetés során emlékeztette terhelt1 volt rendőr őrmester vádlottat a korábban elmondottakra, miszerint minden hostess szolgáltatást igénybe vevő ügyfelet előzetesen leellenőriztetnek a rendőrség által használt ügyviteli rendszerekben, amelyet korábban is egy rendőrlány végzett. A tárgyalótiszt beszámolt egy tanúl nevű aktuális megrendelő személyről, akinek sürgőssé vált a leellenőrzése. Ekkor terhelt1 volt rendőr őrmester vádlott felajánlotta, hogy amint szolgálatba lép, a RobotZsaru rendszerből lekéri a tárgyalótiszt által megjelölt személy bünygyi adatait és azokat a tárgyalótisznak egyéb4 alkalmazáson keresztül elküldi. A lekérés érdekében a tárgyalótiszt átadta terhelt1 volt rendőr őrmester vádlottnak a nevet és az ahhoz tartozó személyi adatokat tartalmazó papírt. A tárgyalótiszt ezt követően terhelt1 volt rendőr őrmester vádlottnak a RobotZsaru rendszerben történő adatlekérésért, így működésével kapcsolatban jogtalan előnyként 100.000 forintot adott át, melyet terhelt1 volt rendőr őrmester vádlott elfogadott, átvett.

[18] 1) A egyéb érdekelt2 feljelentési kötelezettsége a megbízhatósági vizsgálat során, az azzal összefüggésben észlelt bűncselekmény miatt – a megbízhatósági vizsgálat és a büntetőeljárás kapcsolata

[19] A megbízhatósági vizsgálat és a büntetőeljárás kapcsolata sem a hatályos Rtv.-ben, sem a Be.-ben nincs nevesítve. A megbízhatósági vizsgálat során beszerzett bizonyítékok felhasználását legfeljebb a Be. általános szabályai teszik lehetővé. [Be. 167. § (1), (2) bekezdés] Ezzel szemben a nem bűnüldözési célú titkos információgyűjtés és a büntetőeljárás kapcsolatáról, és a titkos információgyűjtés eredményének felhasználásáról a Be. XLII. fejezete kifejezetten rendelkezik. A Kúria Bhar.1826/2017/7. számú ítéletében álláspontja alátámasztásaként az Rtv. 7/C. § (1) bekezdésére hivatkozott, erre alapozta a megbízhatósági vizsgálat és a büntetőeljárást összekötő kapcsolat meglétét. A Kúria szerint e rendelkezésből az következik, hogy abban az esetben, ha a megbízhatósági vizsgálat bűncselekmény gyanúját tárja fel, annak egyenes következménye a büntetőeljárás megindítása, mivel az Rtv. 7/C. § (1) bekezdése alapján, ha a megbízhatósági vizsgálat során bűncselekmény gyanújára utaló adat merül fel, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv a megbízhatósági vizsgálat befejezését követően haladéktalanul feljelentést tesz a hatáskörrel rendelkező szervnél, amely feljelentés egyébként a Be. 171. § (2) bekezdése alapján is kötelező. Fontos kiemelni, hogy e rendelkezés 2018. július 1-jétől már nincs hatályban, mivel azt a 2017. évi XCII. törvény hatályon kívül helyezte. A törvényhez fűzött indoklás ezt technikai okokkal magyarázta.

[20] 2) Az Európai Emberi Jogi Bíróság gyakorlatára történő hivatkozás, a tárgyaló tiszt és a fedett nyomozó elhatárolása

[21] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a megbízhatósági vizsgálat során közreműködő védelmi/tárgyalótiszt nem azonosítható a fedett nyomozóval. Az Rtv. külön nevesíti a fedett nyomozót és külön nevesíti a megbízhatósági vizsgálatot lefolytató személyt,

ez utóbbit, mint a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv tagját [Rtv. 7/B. § (2) bekezdés]. Az Rtv. vonatkozó rendelkezéseinek egyszerű nyelvtani értelmezése alapján tehát megállapítható, hogy a fedett nyomozó és a védelmi tiszt nem tekinthető azonosnak. A megbízhatósági vizsgálat során kizárólag titkos információgyűjtés alkalmazható. Nincs helye leplezett eszköz alkalmazásának. A törvény rendelkezése szerint a megbízhatósági vizsgálat során kilétét leplező rendőr, vagy fedett nyomozó alkalmazására is van lehetőség az Rtv. 64.§ b) pontjára figyelemmel a 66.§ (1) bekezdés b) pontja alapján. A kilétét leplező rendőr és a fedett nyomozó információt gyűjthet, ellenőrizhet. A kilétét leplező rendőr és a fedett nyomozó tevékenységük pontos meghatározása (egyúttal behatárolása) miatt szintén nem azonosíthatóak a tárgyaló/védelmi tiszttel.

[22] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a Be. és az Rtv. vonatkozó rendelkezéseinek összevetése alapján az a következtetés vonható le, hogy a védelmi/tárgyalótiszt nem azonos a fedett nyomozóval. A fedett nyomozó elsődlegesen a büntetőeljárás szereplője, alkalmazását a Be. az ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszközök között szerepelteti. A Be. 222. § (2) a-f) pontjaiban kógens módon határozza meg, hogy milyen esetben alkalmazható. E felsorolás nem tartalmazza a rendőrség belső bűnmegelőzési és felderítő tevékenységében való közreműködést. A Be. 255. §-a meghatározza, hogy alkalmazásával összefüggésben keletkezett adatok miként válhatnak bizonyítékká, melyek a tanúként történő meghallgatásának feltételei. A tárgyaló/védelmi tiszt tekintetében nincsenek ilyen garanciák, tanúként történő meghallgatása nem merül fel, legfeljebb a megbízhatósági vizsgálat során technikai eszközzel rögzített kép- és hanganyag lehet bizonyíték a büntetőeljárásban. [Rtv. 66. § (2) bekezdés]

[23] A fedett nyomozó tehát a büntetőeljárásban kap kiemelt szerepet, a megbízhatósági vizsgálat során ez a szerep periferikus, hiszen csak információt gyűjthet, ellenőrizhet. A megbízhatósági vizsgálat vitát nem tűrően a büntetőeljáráson kívül eső intézmény. Markánsan utal erre az is, hogy megbízhatósági vizsgálat nem indítható olyan személlyel szemben, akit bűncselekmény gyanúja terhel vagy akinél felmerül bűncselekmény gyanújának lehetősége. Az előbbi esetben büntetőeljárásnak, az utóbbi esetben előkészítő eljárásnak lehet helye. A tárgyaló/védelmi tiszt tehát nem a büntetőeljárásban, még csak nem is az előkészítő eljárásban jár el, mert a bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szervnek nincs, és nem is lehet tudomása arról, hogy az eljárás alá vontat bűncselekmény gyanúja terheli. Amennyiben szükségessé válna ennek eldöntése, úgy előkészítő eljárást kellene indítani. [Be. 340. § (1) bekezdése]

[24] Figyelemmel arra, hogy a fedett nyomozó nem azonosítható a védelmi/tárgyalótiszttel, nem is vonatkoztatható a megbízhatósági vizsgálatokra az EJEB e körben kialakított gyakorlata. Az EJEB olyan ügyekben foglalt állást a fedett nyomozó, illetve a hatóság által provokált bűncselekmény tekintetében, amikor a büntetőeljárás - bűnfelderítés során vált kérdésessé a tisztességes eljáráshoz való jog biztosítása. Ezekben az ügyekben legalább a bűncselekmény gyanúja vagy annak feltételezése fennállt. A Kúria a megbízhatósági vizsgálat eredményének figyelembevételét elfogadó precedens értékű határozataiban ugyanakkor az EJEB gyakorlatára hivatkozik. Így az EJEB által e körben, a fedett nyomozó alkalmazásával és hatósági provokációval kapcsolatban felállított követelményrendszert egy látszólag hasonló, azonban mégis alapjaiban különböző eljárásra, a megbízhatósági eljárásra vetíti rá, ami kívül esik a büntetőeljáráson, illetve a bűnfelderítésen. A megbízhatósági vizsgálat a jogalkotói szándék szerint nem más, mint integritási teszt, egyben alkalmassági vizsgálat.

[25] Összefoglalva:

- A megbízhatósági vizsgálat elrendelésekor nem állhat rendelkezésre bűncselekmény gyanúja, illetve nem merülhet fel e gyanú objektív lehetősége sem. Ellenkező esetben a

rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szervének haladéktalanul előkészítő eljárást kellene indítani, vagy megtenni a feljelentést [Rtv.7§ (3) bekezdése].

- A megbízhatósági vizsgálat nemcsak meghatározott személlyel szemben, hanem meghatározott szolgálati feladatot teljesítők csoportjával szemben is elrendelhető. A megbízhatósági vizsgálat lefolytatására a korrupciós kockázatnak kitett védett állomány valamennyi tagjával szemben sor kerülhet. Ezzel szemben a büntetőeljárás meghatározott ismert, vagy ismeretlen személlyel szemben folyik, akit konkrét bűncselekmény gyanúja terhel.

- A megbízhatósági vizsgálat során a tárgyaló/védelmi tiszt alakítja ki a mesterséges élethelyzetet, ezért a bűncselekmény elkövetésének feltételei, kiváltó oka is mesterséges. A fedett nyomozó ellenben tőle függetlenül zajló, valóságos bűncselekményt figyel meg vagy kapcsolódik ahhoz.

- A fedett nyomozó tevékenységét bemutató jelentés bizonyíték a büntetőeljárásban, megfelelő garanciák biztosítása mellett a fedett nyomozó tanúként is kihallgatható. A tárgyaló/védelmi tiszt estében ezek a bizonyítási eszközök korlátozottan állnak rendelkezésre. Tárgyi bizonyítékként az eljárás során rögzített kép- és hangfelvétel használható fel. -

- A megbízhatósági vizsgálat során aktív hivatali vesztegetést megvalósító tárgyaló/védelmi tiszt lényegében felbujtást valósít meg egy olyan személy tekintetében, akiről nem tudhatja, hogy korábban követett-e el hivatali vesztegetés elfogadásának bűncselekményét. Az EJEB megállapította a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését, amikor a fedett nyomozó olyan személyt bujtott fel, akiről nem tudhatta, hogy korábban bűncselekményt valósított meg, mert erről nem álltak rendelkezésre objektív adatok. A szóbeszédet nem tartotta elegendő oknak, ami megalapozhatta volna a csapdaállítást. (Case of Eurofinacom v. France, 2000; Case of Malininas v. Lithuania, 2008; Case of Constantin and Stoian v. Romania)

[26] A másodfokú katonai tanács álláspontja szerint az előzőekben tett megállapításokra figyelemmel, olyan esetben, amikor a megbízhatósági vizsgálat során a tárgyaló/védelmi tiszt az előállított mesterséges élethelyzetben előnyt ajánl a vizsgálattal érintettnek, aki tekintetében nincs objektív információ arra vonatkozóan, hogy korrupciós bűncselekményt követett-e korábban, majd e személy az előnyt, vagy annak ígéretét elfogadja és emiatt büntetőeljárás indul vele szemben, az a büntetőeljárásban a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését jelenti. Ezt a következtetést a büntetőeljárás során abban az esetben is le kell vonni, ha a megbízhatósági vizsgálat törvényi felhatalmazás alapján kerül lefolytatásra. A Kúria ezzel ellentétes álláspontja szerint a megbízhatósági vizsgálat azért nem tekinthető hatósági provokációnak és azért nem ütközik a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésének tilalmába, mert lefolytatásának lehetőségét törvény teremti meg.

[27] 3) A megbízhatósági vizsgálat során, azzal összefüggésben elkövetett cselekmény konkrét társadalomra való veszélyessége, materiális jogellenessége

[28] Megállapítható, hogy a Kúria gyakorlata jelenleg az eljárás alá vont ezen egyetlen cselekményét olyan tényállásszerű magatartásnak tekinti, amely miatt helye lehet a büntetőjogi felelősség megállapításának. Jelen esetben az elsőfokú bíróság követve a Kúria

gyakorlatát megállapította, hogy terhelt¹ volt rendőr őrmester tényállásban írt magatartásával elkövette

a

Btk. 291. § (1) bekezdésébe ütköző hivatali vesztegetés elfogadásának büntettét.

[29] A Btk. 294. § (1) bekezdésében írt hivatali vesztegetés elfogadását az a hivatalos személy követi el, aki a működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személy által kért vagy harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével, vagy elfogadójával egyetért. E büntettet elkövető egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[30] A bűncselekmény tényállásszerű, ha minden tényállási eleme megvalósult. A másodfokú bíróság megvizsgálta, hogy az irányadó tényállás szerint megvalósult-e a vád tárgyává tett bűncselekmény valamennyi tényállási eleme.

[31] a) Védett jogi tárgy

A kommentárok és büntetőjogi tankönyvek következetesek a hivatali vesztegetés védett jogi tárgyának meghatározása során: e bűncselekmény jogi tárgya a közélet tisztasága, a hivatalos személyek szabályos eljárásába vetett közbizalom.

[32] Az irányadó tényállás szerint megbízhatósági vizsgálat során a tárgyalótiszt által létrehozott mesterséges élethelyzetben, a védelmi/tárgyalótiszt 100.000 forintot adott át a vádlottnak működésével kapcsolatban, aki azt elfogadta. E cselekményt a hatóságok végig ellenőrzés alatt tartották, majd a magatartása kifejtését követően az eljárás alá vontat elfogták és előállították. A vád tárgyává tett cselekmény nem tudta kifejteni társadalomra káros hatását, ezért kizárt a konkrét jogtárgysérelem bekövetkezése.

[33] b) Elkövetési magatartás

A hivatali vesztegetés elfogadásának büntette befejezett, ha a tettes az elkövetési magatartását kifejti, működésével kapcsolatban előnyt kér, az előnyt vagy annak ígéretét elfogadja. E jellemzően verbálisan elkövetett bűncselekmény kísérlete legfeljebb csak elvi szinten valósulhat meg. Jelen esetben a megbízhatósági vizsgálat során a vádlott a törvényben leírt, tehát tényállásszerű elkövetési magatartást tanúsított, még abban az esetben is, ha azt mesterségesen létrehozott élethelyzetben követte el, és a védelmi tiszt valós vesztegetési szándékának hiánya állapítható meg.

[34] c) Alany

A hivatali vesztegetés elfogadása bűncselekményének alanya csak hivatalos személy lehet. E speciális alanyiség az elkövetés idején rendőr vádlott tekintetében aggálytalanul megállapítható.

[35] d) Bűnösség

Amikor a megbízhatósági vizsgálattal érintett az előnyt, vagy annak ígéretét elfogadja szándékosan tanúsít tényállásszerű magatartást, tipikusan egyenes szándéka áll fenn. Tudatában szükségszerűen felmerül, hogy cselekménye tiltott, hogy ezáltal bűncselekményt valósít meg.

[36] Büntethetőséget kizáró okra, tévedésre hivatkozással nem mentesülhet-e a bűnfelelősség alól a vizsgálat alá vont. Tévedésre, mint büntethetőséget kizáró okra akkor lehet hivatkozni, ha az elkövető tudata ténybeli, vagy társadalomra való veszélyességben való tévedése miatt nem fogja át, hogy bűncselekményt valósít meg. A megbízhatósági vizsgálat során mindez fordítottan írható le. A tetten ért tudata átfogja, hogy büntetendő cselekményt valósít meg, tévedése abban áll, hogy ez egy mesterségesen létrehozott, a védelmi/tárgyalótiszt által irányított szituációban és nem valós élethelyzetben történik. A vádlott nem is vitatta büntetőjogi felelősségét, váddal egyezően ismerte be bűnösségét.

[37] A jelenleg hatályos Btk. 4. § (1) bekezdése határozza meg a bűncselekmény normatív tartalmát. Eszerint a bűnösen elkövetett büntetendő cselekmény akkor tekinthető bűncselekménynek, ha az veszélyes a társadalomra. Az előzőekben írtakat összefoglalva megállapítható, hogy a bűncselekmény-fogalom triádja közül a büntetendőség/tényállásszerűség és a bűncselekmény szubjektív oldala, ezen belül a bűnösség megvalósul, amikor a hivatalos személy a megbízhatósági eljárásban hivatali működésével kapcsolatban előnyt kér, illetve az előnyt, vagy annak ígéretét elfogadja.

[38] e) Társadalomra való veszélyesség

A másodfokú bíróság álláspontja szerint amennyiben nincs jogtárgysérelem, nincs társadalomra való veszélyessége a megbízhatósági vizsgálat mesterségesen izolált körülményei között elkövetett büntetendő cselekményeknek.

[39] A Btk. 4. § (2) bekezdése szerint társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország Alaptörvénye szerinti társadalmi, gazdasági, állami rendjét sérti vagy veszélyezteti.

[40] A másodfokú bíróság továbbra is a Kúria Bhar.1520/2017. számú határozatában kifejtett azon álláspontjával ért egyet, mely szerint a mesterséges élethelyzetben, a védelmi/tárgyalótiszt által kezdeményezett és a hatóság által végig felügyelt tényállásszerű magatartás konkrét társadalomra való veszélyessége hiányzik. A társadalomra való veszélyességet illetően a Kúria később kelt marasztaló határozatait vagy nem érintik, vagy kész tényként kezelik a megbízhatósági vizsgálat során, a hatóság által izolált körülmények között elkövetett büntetendő cselekmények társadalomra való veszélyességét, a cselekmény konkrét társadalomra való veszélyességét azonosnak kezeli az elkövető személyében rejlő társadalomra való veszélyességgel, illetve a cselekmény absztrakt társadalomra való veszélyességével. A másodfokú bíróság álláspontját jól illusztrálja a Kúria Bhar.I.1826/2017. számú ítéletének [42] bekezdésében írtak. A Kúria a következő indokát adja a vizsgált cselekmény társadalomra való veszélyességének: „A vádlott által elkövetett cselekmény társadalomra veszélyessége ebbe a sorba illeszkedik: hivatali (szolgálati) beosztását kihasználva azt a látszatot keltette, hogy egy, a média érdeklődésének középpontjába került fogvatartottról bizalmas információkat hajlandó közölni, és ezért jogtalan előnyt fogadott el.”

[41] A másodfokú katonai tanács álláspontja szerint a bűncselekmény-fogalom hatályos jogi meghatározása figyelmen kívül hagyja az elkövető személyében rejlő társadalomra való veszélyességet. [Nem így a Btk. a büntetés kiszabási elveinek meghatározásakor Btk. 80. § (1) bekezdés] A felülbírált ítélet tényállása alapján aggálytalanul megállapítható a vádlott személyében rejlő társadalomra való veszélyesség, de adott esetben ez nem releváns annak megítélésében, hogy megvalósult-e a bűncselekmény.

[42] A megbízhatósági vizsgálat során, mesterséges élethelyzetben a hatóság által motivált cselekménynek nincs objektív társadalomra való veszélyessége, mivel a védett jogtárgyat nem képes megsérteni. Az eseményeket ugyanis a hatóság állítja elő, azt végig ellenőrzése alatt tartja, tényállásszerű magatartás esetén azonnal elfogja az elkövetőt, ezért a cselekmény káros társadalmi hatását objektíve nem képes kifejezni.

[43] A másodfokú bíróság álláspontja szerint jelen esetben a vélt bűncselekmény esetén kialakított bírói gyakorlat szerint kell eljárni. Ebben az esetben ugyanis az elkövető tévesen gondolja, hogy bűncselekményt valósított meg. A vélt bűncselekmény esetén nincs helye büntetőjogi felelősség megállapításának, hanem bűncselekmény hiányában fel kell menteni a vádlottat, még abban az esetben is, ha elismeri bűnösségét a vádbeli bűncselekményben. Hasonlóan foglalt állást a Kúria EBH2012.B.4 számon közzétett elvi határozatában, amikor azt rögzítette, hogy „a halál beálltát követően, passzív alany hiányában – az elkövető akaratától függetlenül – emberölés nem követhető el. Passzív alany hiányában nem az alkalmatlan kísérlet jogkövetkezményeit kell alkalmazni, hanem – bűncselekmény hiányában – felmentő ítéletet kell hozni.” Látható, hogy ez esetben a tényállásszerűség, a megbízhatósági vizsgálatnál pedig a társadalomra való veszélyesség hiánya miatt nem valósul meg a bűncselekmény. A Kúria elvi határozatában szükségesnek tartotta megjegyezni a következőket is. „A jogtárgy közvetlen sértése vagy veszélyeztetése ugyanis nem váltható ki a magatartás társadalmi értékítéletével, a közrend, illetve a köznyugalom megzavarásával vagy sértésével, büntetőjogi felelősségre vonásra ez okból nem kerülhet sor”. E megállapítás a megbízhatósági vizsgálat során elkövetett tényállásszerű magatartásra is vonatkoztatható.

[44] Az előzőekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet a

Be. 606. § (1) és (3) bekezdése alapján megváltoztatta, és terhelt1 volt rendőr őrmester vádlottat az ellene a Btk. 294.§ (1) bekezdésébe ütköző hivatali vesztegetés elfogadásának büntette miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján bűncselekmény hiányában felmentette. A Be. 575. § (1) bekezdés alapján megállapította, hogy a felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

[45] A másodfokú bíróság ítélete ellen a Be. 615. § (1), (2) bekezdés b) pontja alapján van helye fellebbezésnek.

Budapest, 2024. május 31.

Dr. Török Zsolt hb. dandártábornok s.k.
a tanács elnöke

Dr. Mészáros László hb. ezredes s.k.
Dr. Szabó Éva hb. ezredes s.k.

előadó bíró

bíró